

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Sufletul mulțimei.

X.

— Articol final. —

Ca de încheiere voi vorbi acum despre *formele religioase* ale convingerilor colective. Am arătat, că masele nu au concluziuni logice, ci din contră, primesc ori resping ideile pe întreg, en bloc, fără a suferi discuții ori împotrivi, și că sugestiunile, cari au efect asupra lor, iau în stăpânire sfera întregii lor priceperi, iar niziunța lor este se le prefacă în acțiuni. Am arătat, că masele sugestionate în mod potrivit sunt gata să se jertfească pentru idealul sugerat. Am văzut și aceea, că masele cunosc numai esprimări violente și extreme de sentimente, și că la ele simpatia ușor se prefacă în adorare, ori apoi imediat după naștere se schimbă în ură. Din generalitățile acestea putem se presupunem de ce fel le sunt convingerile.

Examinând mai deaproape convingerile masselor, apariția lor în vremile credinței, precum și în zilele înălțărilor mari politice din secolul expirat, ajungem la rezultatul, că convingerile acestea iau totdeauna o formă specială, pe care nu o pot determina mai bine, decât dându-i numele de *sentiment religios*.

Sentimentul acesta are forme distinctive foarte simple. Adorarea unei ființe superioare, despre care mulțimea crede că există, temere de puterea magică a acesteia, supunere oarbă față de poruncile ei, incapacitate de a discuta asupra dogmelor ei, niziunța de a răspândi aceste dogme și tendința de a considera de dușmani pe cei ce nu le acceptază. Și sentimentul acesta se poate manifesta față de Dumnezeu cel nevăzut, față de idolul făcut din piatră ori din lemn, față de un erou, ori față de o idee politică, — dar are totdeauna *caracter religios*.

Supranaturalul și miraculosul e reprezentat aci în măsură egală. Mulțimile dau putere mistică formulei politice careia se închină, ori victoriosului lor conducător, care pentru un moment le-a știut entuziasma. Căci nu numai atunci e omul religios, când adoră o dumnezeire, ci și atunci, când își consacră toate forțele spiritului, toată puterea de voință, întregul foc al fanatismului, *pentru o cauză*, ori pentru o ființă, care formează scopul și motivul gândirilor și al acțiunilor sale!

Sentimentul religios trebuie să posadă în mod necesar intoleranță și fanatism, însușiri pe cari le are negreșit acela, care e pus în posesiunea secretului de a crede în fericirea vremelnică și vecinică. Aceste două însușiri le au toți oamenii uniți în grupări, atunci când o credință oarecare îi înalță. Iacobinii din zilele de groază au fost tot așa de religioși, ca și catolicii închisurii, iar zelul lor îngrozitor a eșit din același izvor.

Convingerile masselor iau însușirile pe cari le au sentimentele religioase, adică, supunere oarbă, intoleranță groaznică și trebuința unei propagande violente. De aceea putem se spunem, că cuprinsul întreg al credinței lor are formă religioasă. Eroul pe care-l aclamează mulțimea, e pentru mulțime cu adevărat un Dumnezeu. Napoleon a fost 15 ani un astfel de Dumnezeu și niciodată nu a avut vre-o dumnezeire adoratori mai mari. Dar nici n'a trimis nici una din ele oamenii atât de ușor la moarte! Dumnezeii păgânismului și ai creștinismului nu au esericiat niciodată o astfel de desăvârșită putere asupra sufletelor luate în stăpânirea lor!

Toți întemeietorii de credințe religioase ori politice și le-au putut numai astfel întemeia, că au înțeles cum să toarne în mase sentimentul fanatismului, care face, ca omul să-și afle fericirea în adorare și în

supunere, și în aceea, că e gata să-și dea viața pentru idolul său. Așa a fost în toate timpurile. Fustel de Coulanges arată în frumoasa sa carte despre Romani, că imperiul roman nu prin putere s'a susținut, ci prin admirația religioasă pe care a știut-o storce. „...Ar fi fără păreche în istoria universală, ca o domnie urgisită de popoare să dăinuiască cinci secole... Ar fi de neesplicat, că treizeci de legiuni ale imperiului roman se poată aduce la supunere osută de milioane de oameni... S'au supus aceste milioane, dar numai pentru că împăratul, care reprezenta mărirea Romei, era venerat pretutindenea ca un Dumnezeu. În cele mai mici localități ale imperiului erau ridicate altare în onoarea împăratului. „In vremea aceea se vedea, cum dela un capăt de imperiu până la celălalt se năștea în sufletele oamenilor o religie nouă, care avea pe împăratul însuși de dumnezeire. Câțiva ani înainte de era creștină a ridicat Gallia întreagă, reprezentată prin șasezeci de orașe, o biserică marelui Augustus, la Lyon... Preoții sei, aleși de toate orașele gallice, erau cele mai de frunte personalități ale țării. E cu totul imposibil, ca toate acestea se fie atribuite temerii și supunerii. Popoare întregi nu pot se fie aservite, și nu în curs de trei secole. Nu cei dela curte au adorat pe principii, ci Roma! Nu Roma singură, ci și Gallia, Spania, Grecia și Asia...”

Astăzi cei mai mulți dintre curcitorii de suflete nu mai au altare, dar au statue și icoane, și cultul ce li se face nu se deosebește cu mult de cel de odinioară. Filozofia istoriei abia atunci începem să o înțelegem, dacă ne câștigăm convingerea despre acest punct cardinal din psihologia masselor. Căci pentru mase trebuie să fi, ori Dumnezeu, ori nimica!

Să nu creadă nime, că acestea sunt păreri superstițioase din alte

vremi, pe cari rațiunea le-a alungat cu desăvârșire. În lupta vecinică cu rațiunea, sentimentul nu a fost învins nici odată. E adevărat, că masele nu mai bagă în seamă vorbele dumnezeirilor și ale religiunilor, cărora au făcut servicii vreme atât de lungă, dar pentru aceea nu au avut ele în nici o epocă atâtea idoli, ca în cei din urmă o sută de ani, și vechile dumnezeiri n'au primit nici odată atâtea statue și atâtea altare! Celce a studiat mișcarea poporului francez din anii nu prea îndepărtați, cunoscută sub numirea de *boulangism*, a putut se vadă cât de ușor pot fi reînviolate instinctele religioase ale masselor. Nu se afla pe vremea aceea nici o cârcimă sătească, în care să nu se afle chipul eroului. I se atribuia puterea de a delătura orice nedreptate, ori ce rău și mii de oameni și ar fi jertfit viața pentru el. Ce poziție putea să-și creeze (Boulangier) în istorie, dacă și caracterul său putea fi adus în consonanță cu legenda creată în jurul său!

E o banalitate fără scop accentuarea, că masele au trebuință de religie, când la ele au intrare toate credințele: politice, religioase, sociale, numai în formă religioasă, dispensată de orice discuție. Dacă ateismul ar fi accesibil pentru mase, ar primi și el întregul zel intolerant al sentimentului religios, și în formele sale externe s'ar prefacă în curând în cult formal.

Un exemplu interesant ne dă în privința aceasta dezvoltarea miciei secte positiviste. A pățit și ea aceea ce a pățit nihilistul, a cărui istorie o povestește adâncul cugetător Dostoievski. Intr'o zi, luminată de spiritul deșteptat, a spart toate icoanele dumnezeirii și ale sfinților, cari împodobeau altarul unei capele, a stâns luminările și așezând în locul icoanelor sparte alte lucrări, de ale unor cugetători atești, ca Büchner și Moleschott, a aprins

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andrei B. de Șaguna.

(Urmare.) de Gh. Tulbure.

Atât la invitarea prea puțin cuviincioasă, cât mai vartos la deciziunile și postulările anticanonice ale acestui sinod Șaguna se vede îndemnat să reflecteze. Drept răspuns serie o broșură polemică, intitulată: *Authorismos sau deslușire comparativă*, care apare în tipografia arhidiecezană din Sibiu, în același an 1861.

Răspunsul acesta Șaguna începuse să-l publice, sub pseudonim, în organul său „Telegraful Român”.¹⁾

Observând însă, în cursul publicării, că materialul canonic pentru lămurirea chestiunilor i se îmbogățește peste măsură, s'a hotărât a-l cuprinde în broșură „pentru a desbăte și a răspica cu dragoste frățescă acele împrejurări pozitive și canonice, fără de care nu este cu putință să ajungem la o stare adevărată fericitoare în trebile noastre bisericești. Căci destul au fost frații despărțiți prin cenzura cărților, mai mult, decât prin codri și prin ape, — e timpul acum să se apropie cu scrisul, să se cunoască și împreună să lupte pentru unul și același scop sfânt: dobândirea pozițiunii canonice și a drepturilor istorice, ce se cuvin bisericii lor străbune.”²⁾

Intrând în meritul discuției, Șaguna declară, că aprobă dorința clerului bucovinean, de a se rupe de mitropolia din Carlovit, a cărei supremație e absolut anticanonică, dar ridicarea episcopiei din Cernăuți la rangul de metropolie nu o poate accepta, iarăși fiindcă-i lipsește temelia canonică. După canonul XII-lea dela Calcedon, episcopul Bucovinei ar putea primi cel mult titlu de „metropolit onorariu”. Iar afirmația răutăcioasă a clerului bucovinean, că dânsul, prin reînființarea metropoliei ardelenice intenționează supunerea lor ierarhică, Șaguna o respinge cu hotărâre, aducând exemple, că dânsul la toată ocazia a apărut chiar autonomia bisericii din Bucovina. „Noi dorim — zice Șaguna — recăștigarea unui drept al nostru istoric și ierarhic, voi acum primadată voiți a câștiga starea normală canonică.”¹⁾ Evident, că problemele nu erau analoage.

Șaguna nu cerea metropolia națională-ortodoxă din ură față de coreligionarii sârbi, ci pentru că așa-i porunceă dreptul istoric al bisericii sale și duhul instituțiilor canonice. Dispozițiunile *Pidalionului*, singura autoritate pe care o recunoaște, sunt izvorul faptelor și temeiul aserțiunilor sale. Pe canoane își bazează deci și convocarea la sinoadele eparhiale dela 1850 și 1860 a elementului mirean, fapt pentru care Bucovinenii, în broșura menționată, l-au invinuit cu călcarea sf. canoane. Și anume, spre justificarea sa, Șaguna relevă următoarele:

1. Sf. Apostoli nu singuri, ci împreună cu învățăceii au hotărât asupra neînțelegerilor dintre Elini și Evrei (Fapt. Apost. II.

2. La sinodul dela a. 39 d. Cr., în care s'a pertrat chestiunea încreștinării păgânilor, au luat parte, afară de cei patru apostoli, și Tit, Sila, Varlaam și alți bărbați apostolești. (Fapt. apost. XV.)

și 3. La sinodul conchamat pentru alegerea unui apostol în locul lui Iuda, deasemenea au participat și alți oameni evlavioși. (Fapt. apost. I.)

Mai departe, îndreptățirea elementului laic de a lua parte activă în sinoadele bisericești, Șaguna o adevărește și pe baza *can. XIII dela Laodicea*, care zice: „*pot cei mai înțelepți și mai evlavioși mireni să aleagă, împreună cu episcopii și preoții, pe cel ce urmează a se chirotoni lor preot sau arhiereu, dară nu și poporul cel prost și neregulat, pentru gâlceavile ce pot urmări între alegerile lor, unii pe unul alegând și alții pe altul.*”¹⁾

În legătură cu aceasta dovedește cu date istorice, că nu numai pe timpul apostolilor, ci dela începutul bisericii lui Cr. și până în zilele noastre „*toate obiectele se tractau în soboare, care după natura obiectelor, erau compuse sau numai de episcopi și prezbiteri sau și cu intervenirea creștinilor.*”²⁾

Pe terenul acestora Șaguna se declară cu hotărâre pentru susținerea așăzămintelor primitive, practicate de biserică în curs de veacuri, și păstrate nevătămate până astăzi: pentru *instituțiunea sinoadelor bisericești, alcătuite din preoți și mireni.*

În consecință, despre soborul din 1700 al metropolitului *Atanasie Anghel* din Alba-Iulia, care a decretat uni-

¹⁾ V. „Tel. Rom.” 1861. Nr. 23—26.

²⁾ Op. cit. în prefață.

¹⁾ Op. cit. pag. 23.

¹⁾ Op. cit. p. 108—110.

²⁾ Op. cit. p. 122.

de nou luminările, cu pietate. Obiectul credinței ei religioase a devenit altul, dar sentimentele religioase nu i s'au schimbat!

Repet deci, că anumite evenimente istorice, și mai ales cele mai importante, numai așa le putem înțelege, dacă ținem cont de forma religioasă, pe care o iau totdeauna convingerile masselor. Sunt fenomene sociale, pe care omul trebuie să le studieze mai mult ca psiholog, decât ca scrutător al naturii. Marele istoric *Taine* a studiat revoluția franceză numai ca scrutător al naturii, și de aceea i-a cam scăpat din vedere adevărata naștere a evenimentelor. Faptele le-a văzut foarte bine, dar din lipsa cunoașterii psihologiei masselor nu a putut afla și *causa*, motivele faptelor date. Și fiindcă faptele l-au spăriat prin partea lor sângeroasă, anarhică și sălbatică, a văzut în eroii acestei epoci mari numai o hordă de sălbatici epileptici, cari au dat curs liber instinctelor lor. Faptele de violențe ale revoluțiilor, măcelurile lor, trebuințele lor de a desvolta propagandă mare, declarațiile lor de războiu trimise tuturor dominitorilor, — se pot explica însă numai dacă ne gândim, că ele nu au fost alta, decât întărirea unei credințe nouă religioase în sufletul mulțimei. Reformațiunea, noaptea sfântului Bartolomeu, războaiele religioase, închisițiunea, zilele de groază, sunt aparițiuni de aceeași natură, provocate de masele stăpânite de sentimentele religioase, cari în mod necesar duc acolo, ca fără cruțare să fie stărpit cu sabie și foc tot ce se împotrivesc domniei acestei nouă credințe. Procedura închisițiunii a fost procedura tuturor celor de firma convingere, că n'ar fi credincioși, dacă ar proceda altcum!

Frământări ca acelea despre cari am amintit, sunt cu puțință numai atunci, când *sufletul mulțimei le aduce la viață*. Despoții cei mai tirani nu pot să le pună la cale. Și dacă ne spun istoricii, că noaptea sfântului Bartolomeu a fost opera unui rege, dovedesc prin aceasta, că cunosc psihologia masselor tot atât de puțin, ca și a regilor. Astfel de manifestațiuni se nasc numai din *sufletul mulțimei*. Puterea cea mai absolută a monarhilor despotici nu poate să facă alta, decât să accelereze, ori să mai amâne momentul izbucnirii lor. Nu regii au pricinuit deci noaptea sfântului Bartolomeu și războaiele religioase! Nu Robespierre, Danton și Saint-Just sunt urzitorii zilelor de groază.

În dosul acestor mari evenimente a stat totdeauna *sufletul mulțimei*, iar nu puterea regilor!

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din tractul Lupșa.

— 29 Maiu v.

Joi, în 21 Maiu v. e. o. ziua sfinților împărați Constantin și Elena, s'a întrunit preoțeștea tractului *Lupșa* în conferență anuală în comuna bisericească *Lătureni*.

Dimineața înainte de începerea serviciului divin o parte din preoți sub conducerea protopresbiterului, fac vizitarea cancelariei parohiale din loc, care — pe lângă puține indigitații comunicate parohului — în general se află în ordine.

La orele 7 și jum. se începe serviciul divin din biserică, care se celebrează de către mai mulți preoți, în frunte cu protopresbiterul tractului, asistând public numărul din loc și comunele din jur, care cu drag așteptat venirea preoților în mijlocul său.

În decursul liturgiei la priceasnă preotul *I. Handa* își rostește predica despre roadele iubirii creștinești. La sfârșitul serviciului s'a servit parastas pentru răposații binefăcători ai bisericii, după care dl protopresbiter ține o frumoasă exhortație poporului, laudându-i virtuțile ce le are și combatând săderile de cari suferă.

Terminându-se serviciul preoții se întrunesc iarăși în biserică unde protopresbiterul prin cuvântul său, în care recomandă preoților, ca preocupățiunea de căpetenie să le fie înființarea de fonduri bisericești, din cari cu timpul să se poată face salarizarea personalului bisericesc — declară conferența de deschisă. Conferența se constituie, alegând de notar pe *I. Handa*, iar bărbăți de încredere pe *A. Cioran* și *V. Șpan*. Cetindu-se apelul nominal se constată prezența a 18 preoți. Absenți sunt 10 preoți, dintre cari unii înaintând scuze motivate, acestea s'au acceptat, iar cei fără de scuze se pedepsesc în favorul fondului tractual neatacabil.

Se prezintă programul conferenței, 3 rezoluții, 2 cercularii consistoriale, 2 hărții ale oficiului protopopesc și consemnarea fondurilor și fundațiunilor din parohiile tractului compusă de protopresbiter, cari în parte se iau spre știre, unele se predau comisiunii constituitoare din membri *V. Șpan* și *L. Ciorbea* spre a veni cu raport în ședința următoare, iar asupra conspectului fondurilor și fundațiunilor se deschide numai decât desbatere.

În firul discuției și conform propunerilor din conspect:

se exprimă mulțămirea tuturor preoților zeloși cari au înființat fonduri bisericești;

se invită preoții — din parohiile, cari s'au obligat a regula salariile învățătoarești din mijloace proprii — a înființa fondurile culturale necesare spre acest scop;

asemenea se așteaptă inițiativa și dela acei, cari n'au în parohiile lor fonduri cu meniri speciale;

se recomandă tuturor preoților să pună mare pond pe înființarea și alimentarea fondurilor bisericești, ca pe unele ce vor avea rol important în viitorul a-

propiat și îndeosebi să-și îndrepte privirea și să însușească pe parohienii cu stare și fără familie, ca aceștia să înființeze fundațiuni bisericești, cari în lipsa de erezi să le poarte numele.

Păr. E. Muntean își cetește opera-tul: „Mijloacele preotului de a atrage turma și a deveni centrul tuturor mișcărilor din popor“. Tema e ascultată cu atențiune și se constată a fi lucrată frumos și cu temei. Se exprimă autorului mulțămirea protocolară și se invită a o publica.

Urmează la ordinea zilei: „Discuție liberă asupra relațiilor dintre preot și învățător și mijloacele de a stărpi animositățile dintre acești factori însemnați ai progresului din parohii“. Iau parte la discuție: Prezentul *L. Ciorbea*, *A. Cioran*, *I. Handa* și *V. Șpan*. Constatându-se, că răul acesta nu e așa mare la noi, încât să merite pași mai serioși, totuși spre stărpirea încă în germene și preîntâmpinarea lui se recomandă preoților tact, blândețe și bunăvoință față de învățători, ferindu-se de orice animosități și șicanări de oficiu. Se invită și conferența învățătoarească a lua decizie în chestia aceasta.

Cu acestea ședința primă se ridică. În ședința de după prânz, înainte de a se continua pertractarea punctelor din program, parohul local *Eatimie Frăsila* din considerare, că nu are familie și spre a ajuta starea materială a parohiei sale, declară în plenul conferenței, că donează bisericii din loc casele sale cu grădină, reținând pentru sine numai dreptul de folosință până trăiește.

Urmează „critica serviciului divin și a predicii din biserică“. După puține observări mărunte, serviciul divin se declară bine executat, iar predica deplin succasă, atât ca concepție, cât și ca predare.

Ajurge la ordine: „Raportul presi-dului asupra rapoartelor parohilor despre activitatea lor“.

Conferența îl ia la cunoștință și conform propunerilor din raport:

a) exprimă mulțămirea acelor preoți, cari au zidit biserici și școli, au înființat biblioteci și au întemeiat fonduri parohiale,

b) parohilor din *Bedeleu* și *Vidolm* le dă sfaturi spre aplanarea anomaliilor din parohiile lor,

c) preotului din *Hidărău* îi dă autorizație a proceda și pe cale judecătorească față de preotul străin, dacă acela ar mai încerca a face prezelitism între poporul său,

d) cu regret ia la cunoștință pornirea detestabilă a unor creștini din *Subpestra* și alte parohii, de a-și da fiii și fiicele în căsătorii nelegiuite, și recomandă toate mijloacele bisericești și civile spre a se pune capăt acestui rău,

e) îndrumă de nou preoții, a pregăti și așterne la timp rapoartele despre activitatea lor pastorală.

Referatul comisiunii *V. Șpan* referențiază asupra rezoluțiilor consistoriale cu nr. 7101 B. s. și 7103 B. s. din 1903. În serzul propunerilor referențului și desbaterilor din partea membrilor conferențieri, se ia spre plăcută știre interdicția consistorială de a servi la unele funcții la oltă cu preoți greco-catolici,

se accentuează și de astădată, că preoții nu din râvnă de câștig oer diurne la conferențe, ci le cer pentru că ele se dau și învățătorilor, ca mai bine salarizați, și le primesc și deputații dela sinodul arhi-

diecezan și congres, a 2. le cer în urma poverilor multe, ce zi de zi cresc și apasă în mod nesuportabil urmerii preoției. Dacă autoritatea bisericească voiește a face cruțări, — apoi să se sisteze pe toată linia diurne, începând dela preoți, învățători și până la mirenii din sinod și congres.

Urmând spre desbatere actul of. prot. Nr. 558—1908, la propunerea referențului, conferența îndrumă pe preoți, a ținea în evidență toate procesele de divorț civil din parohiile lor, provocând pre cei divorțați pe cale civilă a încamina procesul divorțial și la forul bisericesc.

Se pun pe tapet propunerile de sine stătătoare:

V. Șpan propune, ca să se ocupe conferența cu chestiunea sărbătorilor bătrânești, sau băbești, pe cari le ține poporul nostru și să se ia o acțiune uniformă spre stărpirea sărbătorilor din aceste zile, cari numai sărăcie ne aduc și nu au biză creștină. Conferența însăreștează pe propunător a diserta în conferența anului viitor despre acest obiect.

I. Handa propune, ca conferența preoțească să se folosească și ca prilej pentru mărturisirea preoților, dând prin această și poporului bună pildă spre împlinirea acestei ține.

Din considerare, că timpul conferenței și pentru pertractarea obiectelor, e scut, se susține decizul mai vechiu cu împărțirea tractului în cercuri mai mici, unde se întrunesc preoți și se mărturisesc unii altora.

George Lazar relevând faptul, că unele alegeri bisericești s'au nimicit pe motivul, că și parohul a fost indus în lista membrilor sinodului parohial și a votat împreună cu mirenii, face întrebare: că are a se induce parohul în lista membrilor sinodali, ori nu?

În sinul conferenței se formează două păreri. Unii susțin că preotul ca președinte natural al sinodului nu se induce în listă, alții sunt de părere, că și preotul ca membru al parohiei are a se induce în listă, de vot însă are a uzeze numai când sinodul e condus de protopresbiter, la alegerea de învățător, ori votarea altor chestii însemnate, ear la alegerea deputaților mirenii pentru sinodul protopopesc, arhidiecezan și pentru congres se eschide dela vot.

Chestiunea se relegă autorității superioare bisericești spre deslușire.

Asemenea se roagă Consistoriul arhid. a desluși: cum au a-și validat votul în sinodul extraordinar acei parohieni, cari numai după sinodul ordinar din Ianuarie și-au câștigat dreptul de membri sinodali și nu sunt induși în lista membrilor sinodului parohial pe anul respectiv?

Se statorește programul conferenței viitoare, ear conferența la invitarea parohului *I. Ona* se decretează a se ținea în *Hidărău*.

Prezentul constată, că agendele conferenței prezente s'au terminat cu rezultate deplin mulțămitoare, mulțămeste deci preoților pentru interesul și zelul arătat în pertractarea sfacerilor.

A. Cioran mulțămeste dlui protopresbiter pentru conducerea cu tact a desbaterilor.

Cu acestea conferența se încheie.

I. H.

rea cu biserica Romei, Șaguna nici nu discută nici nu-l recunoaște, din motiv, că față de ortodoxie acel sobor nu are legalitate canonică.

Și tot asemenea sinodul dela 1810, care a ales pe episcopul *Vasilie Moga*, alcătuit fiind numai din protopopi, cu escluderea reprezentanților poporului Șaguna nu-l poate privi de justificat canonic, cu atât mai vărtos, cu cât fiind plămuierea stăpânirii politice-lumești a fost introdus în biserica noastră *per jus fortioris*.

În chipul acesta demonstră Șaguna baza istorică și canonică atât a metropoliei cât și a sinodalității în biserică, fapt, petru care, cum vom vedea mai la vale, a fost atacat și din aceste părți.

Propunerea bucovinenilor de a se alătura ca episcopie sufragănă la viitoarea lor metropolie, o respinge cu legitime indignare, pentru că — zice — „aceasta ar fi o abnormitate și mai mare: Noi ne-am lăsat astfel terenul cel adevărat, canonic, și normal, când sau n'am călă pe calea cuvințioasă și legală, ca ierarhia noastră, cea de veacuri avută și numai dela 1700 împedecată din partea guvernului civil, să o reînviem — sau când din dreptul nostru canonic și istoric am face tabula rasă și am vrea să rămănem sub ierarhia sârbească, care pentru noi nu e legală sau să ne facem diecesă sufragănă a metropoliei din Bucovina, tot așa de nelegală pentru noi“.

Noi, Românii din vechea noastră metropolie vrem să rămănem la oltă precum am fost odinioară.¹⁾

¹⁾ Op. cit. pag. 113 cf. și *actele sobor. bis. din Ardeal*, Sibiu, 1860, pag. 101—120.

Provocându-se, în sfârșit, și la așa numitele „Asociațiuni confesionale“, introduse în biserica popiștasă și reformată, cari după scopul și ființa lor sunt iarăși un fel de soboare, Șaguna termină chemând toată suflarea românească să intre în lupta pentru introducerea în afacerile bisericești a *sinodalității*, ca singura formă genuină și canonică de ocărmuire în viața bisericii răsăritene.

Acesta este, în esență, cuprinsul *Authorismosului*, în care Șaguna se apără, critică și polemizează cu clerul bucovinean, lovind, în același timp, printre șire, și în cercurile guvernamentale din Viena, a căror unealtă docilă era Hackmann.

Tăria și bogăția argumentelor și felul cum le interpretează și le aplică la împrejurările actuale ale bisericii sale, în broșura aceasta, ni-l înfățișează pe Șaguna ca pe un bun cunoscător și adânc pătrunzător în spiritul canoanelor.

— „Am încărunit în studiul canoanelor și în asămănarea textelor grecești, latinești și slavonești ale canoanelor bisericii, apoi suntem încăltați versași și în jure romano“ — zice dânsul, într'un loc,¹⁾ conștiu oarecum de bogăția cunoștințelor sale.

Sulevăm deocamdată această trăsătură importantă din personalitatea lui literară, pentru a o ilustra și mai viu, când ne vom ocupa de scrierile sale canonice.

* * *

¹⁾ *Authorismos* p. 26.

Astfel stia Șaguna să se războiască cu potrivnicii cauzei sale, de a cărei dreptate și sfințenie eră adânc convins.

La 1850 și 1860 îi succede ținerea a lor două sinoade eparhiale, de cari am pomenit, și cari amândouă s'au identificate cu acțiunea pornită de dânsul pentru despărțirea și neatărnarea ierarhică. Înfațându-și astfel întreaga operă, ca *dorința legitimă a tuturor Românilor* ortodoci din Ardeal și Ungaria, (la 1860 a ținut un sinod și în Arad), ea câștigă acum o și mai mare greutate.

Ierarhia sârbească însă, cu toate acestea, puneă în mișcare toate pietrele, ca să zădărnicească țanta lui Șaguna. Prin broșuri și articole vehemente în presa sârbească și vieneză îl atacă neconținut și reușie a-i crea chiar la curtea din Viena o dispozițiune neprietenească față de cauza sa. Contra-argumentările sârbilor sunt rezumate într'o broșură, care apare în Viena sub titlul: *Antwort auf die Angriffe einiger Rumänen gegen die Einheit der Hierarchie der morgenl. ort. Kirche und der Serb. Nation*, Wien, 1851. Antorul acestui răspuns care se susține a fi fost însuși patriarhul *Raici*, vatămă chiar și persoana lui Șaguna, fapt, care a dat apoi anză la o scenă foarte neplăcută între cei doi arhiepiscopi, cu prilejul unei întâlniri în Viena. Pentru a spulbera insinuările Sârbilor și a-și asigura încrederea cercurilor oficiale din Viena, am văzut, că Șaguna scrie, în 1850, un adaus la *Promemoria* sa, în limba germană, prin care lămurăște mai pe larg expunerile din *Promemoria*.

(Va urma).

Convocare.

R. un'unăa femeilor române de religiunea greco-catolică și gr.-orientală din comitatul Târnavei-mici (Kisküküllő) își va ține adunarea generală ordinară în Dicioșânmartin, Luni în 12 Iuliu n. 1909, (în sărbătoarea s. Apostoli Petru și Paul) la 2 oare după amiază în sala cea mare a hotelului „Nemzeti” eventual în biserică.

Invitam la această adunare pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Darea de samă a casierei despre averea Reuniunii.
4. Proiectul de budget al anului 1909.
5. Alegerea comisiunilor, a) pentru cenzurarea raportului general; b) pentru a cenzura darea de samă a casierei și proiectul de budget; c) pentru înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor dela membrii vechi.
6. Rapoartele și propunerile comisiunilor.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea unui membru ordinar și a altor 2 suplenți în comitet pe timp de 2 ani.
9. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
10. Inchiderea adunării.

Dicioșânmartin, din sedința comitetului Reuniunii, ținută în 19 Maiu st. n. 1909.

Aneta Zehan n. Popp,
prezidentă.

Laurențiu Pascu,
secretar.

NOUTĂȚI.

Domnul Scotus Viator, distinsul ziarist englez, cu adevăratul nume *Seton Watson*, se află de două zile în Sibiu.

Inmormântarea lui Aurel Mureșianu, săvârșită Mercuri la orele 4 a fost impunătoare. A pontificat canonicul Dr. *Augustin Bunea* din Blaj cu asistență nu mărească. Amănunte aducem în numărul viitor.

Dela comitat. Pentru întregirea locului de membru devenit vacant în cercul electoral municipal al Bradului, comitatul Sibiu, e publicată alegerea pe 14 Iulie n. c. Președinte de alegere e Carol Kisch, comerciant, substituit Valeriu Florian, preot, în Racovița. Alegerea se începe la orele 9 dimineața și se termină d. a. la orele 4. Aleg. comunele următoare: Sebeșul-inferior, Sebeșul-superior, Boița, Sadu, Avrig, Brad, Cislăcioara, Porcești, Racovița, Șelimbri, Tâlmăciu, Tâlmăcel și Veștem.

Sentență aprobată. Pedepsa dictată dlui avocat Dr. *Cassiu Maniu* de către tribunalul din Mureș-Oșorhei, pentru publicarea scrisorii adresate poetului Björnson, a fost aprobată din partea curiei. Un an și o mie de coroane.

Decorat. Compositorul bucovinean, dl Eusebiu Mandicevski, a fost decorat cu ordinul „Francisc Iosif I”.

La gimnaziul din Câmpulung, în Bucovina, s'a serbat în săptămâna trecută aniversarea a 20-a dela moartea lui Eminescu. S'a ținut un discurs festiv de prof. Logigan, iar elevii gimnaziului au recitat din poeziile marelui nostru poet.

Maial în Săliște. Reuniunea pompierei voluntari din Săliște aranjază maial Duminecă, în 27 Iunie n. c. La caz de timp nefavorabil maialul se va ține Dumineca viitoare.

Cazuri de moarte. Dintre românii duși la America au repausat în săptămânile trecute următorii: *George Stan*, de 29 ani, de naștere din Almașul mic (comit. Târnava mică), *Ioan Beca* din Cinsu, comit. Târn. mare și *Stefan Arion* din Ohaba comit. Alba inferioară. La toate trei cazurile de moarte serviciul divin a fost celebrat de părintele Ioan Poda din Cleveland O., iar uniunea societăților române din America a luat parte la înmormântări, dând fraților răposați ultimul salut.

Luptă între catolici și protestanți. Se vestește din Liverpool, că divergențele religioase între irlandezii catolici și protestanți au degenerat în lupte de strade. Mai multe case au fost dărâmate, una incendiată. Polițiști călări s'au aruncat a supra demonstranților, și au fost primiți cu o ploaie de pietri. Vre-o 50 de persoane au fost rănite.

† **C. I. Stăncescu**, fost director al teatrului național din București, portretist bine apreciat, conferențiar distins și neobosit traducător, a decedat în București, în etate de 72 de ani.

Farmacisti români. La universitatea din Budapesta au dat esamenul de farmacie în zilele trecute și următorii tineri români: *Alexandru Munteanu*, *George Căteanu* și *Iosif Gârda*.

Nefericire. La minele de cărbuni din Vulcan, lângă Petroșeni, s'a întâmplat o mare nefericire, care încă nu se cunoaște în toate amănuntele ei. În urma unei exploziuni s'au nenorocit mai mulți lucrători. E vorba de opt morți și de 40 de răniți. Numărul morților se crede însă că e cu mult mai mare.

Muncitorii din minele de aur ale Bradului sunt tot în grevă. Pe un câmp, din apropierea minelor, stau fără lucru 1000—1200 de oameni; iar direcția lor nu voiește să stea de vorbă cu greviștii, dacă nu renunță la grevă.

Prefectura din Messina a publicat datele oficiale privitoare la Messina de astăzi. În baracele clădite în oraș se găsesco, conform datelor prefecturii, 37 de mii de locuitori; în împrejurimea orașului locuiesc 62 de mii de oameni. Cadavre scoase din ruinele zidurilor au fost 33 de mii.

Acuzat. Din Timișoara se vestește, că dl Victor *Orendi*, harnicul redactor al ziarului „Volksfreund”, în urma hotărârii aduse de tabla regească a fost pus sub acuză pentru șgire cuprinsă în mai multe articole ale ziarului său. Senatul de acuză al tribunalului din Timișoara sistase procedura de urmărire în contra dlui *Orendi*; tabla însă a modificat hotărârea.

La Stockholm, capitala Svediei se va țineă câtră sfârșitul verii din anul acesta congresul pentru pacea universală. Congresul se va ocupa în primul rând de propaganda ce trebuie desfășurată în interesul păcii. O propunere umană, dar și greu de realizat, se va face din partea Svediei, și aceea: propunerea d'a se face o alianță între toate statele pentru menținerea păcii între popoare. La congresul din Stockholm, cu privire la propaganda pentru pace, se va țineă o conferință și asupra îndatoririlor presei pentru apărarea bunelor relații între popoare. Afară de aceasta se va face o propunere, să se institue premii pentru cei ce se disting în lucrarea de menținere a păcii.

Din Spania. Tinera regină a Spaniei a dat naștere unei principese.

Pentru a se ridica un teatru german în Laibach, unde germanii sunt strătoriști de elementul slav, Majestatea Sa Monarhul a dăruit suma de 20 mii coroane.

Curs de vară. Ministrul de culte și instrucție publică a însărcinat pe directorul liceului din Seghedin, să întocmească un curs de șase săptămâni pentru profesorii secundari, cari propun limba maghiară în școli secundare nemaghiare. Cursul se va deschide în primele zile din Iulie înunțându-se până acum mai mulți profesori dela astfel de institute.

Petrecere în Dicioșânmartin. Reuniunea femeilor de religiunea gr.-cat. și gr.-or. din cottul Târnavei-mici (Kisküküllő) aranjază o petrecere de vară, Luni în 12 Iuliu n. 1909 (în s. apostoli Petru și Paul) în Dicioșânmartin în sala cea mare a hotelului „Nemzeti”. Venitul curat este destinat pentru fondul Reuniunii. Inceputul la 8 oare sara. Suprasolviile și oferte se vor publica sub mulțumită. Ofertele benevole sunt a se trimite Domnișoarei Maria Căluțiu casiera Reuniunii în Dicsőszentmárton.

Concertul Reuniunii meseriașilor sibiieni, ce se va țineă Sâmbătă, la 26 Iunie n. c. în „Gesellschaftshaus” în favorul fondului Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea calfelor fără de lucru, va procura multă elevație sufletească și multă distracție participanților. Puterile angajate la această producție sunt cele mai probate. În opereta comică „Cisla”, debutanții se prezintă în costum național. Comitetul Reuniunii speră, că marea noastră publică, care e pătruns de importanța clasei noastre de mijloc, nu va lipsi Reuniunea de sprigul său valoros. E prilej acesta de a ne arăta obștei, că știm aprecia după vrednicie, tot ce prin noi și pentru noi se face.

Prigonirea evreilor. În zilele acestea s'au întâmplat iarăși excese în contra evreilor din Chișinău în Rusia (și nu în România, cum scriu greșit confrății dela „S. D. T.” din Sibiu). Câteva case și prăvălii evreești dupăcum se afirmă au fost prădate și mulți evrei ar fi părăsit orașul. Cei din Petersburg scriu acum, că știrea de prigonire e neîntemeiată.

Regele Petru din Sârbia nu prea vooeste să plătească datoriile fostului prinț moștenitor sârbesc. Gazeta „Pravda”, inspirată de prinț, cere dela rege să nu compromită regatul și dinastia pentru câteva sute de mii; ci regele să-și facă datoria și să plătească, — pentru a încun jura scandalul unui proces între prinț și creditori.

Lucresază și noaptea. Pe multe pământuri din statele unite americane se lucresază acum și ziua și noaptea, întocmai ca și în fabrici. Noaptea ară cu plugurile de abur, cari formează proprietatea unor capitaliști, și aceștia primesc însărcinarea d'a ara cutare întindere de pământ pentru un anumit preț și într'un timp hotărât.

De-ale căpitanului dela Köpenick. Famosul *Voigt*, de meserie pantofar, iarăși a fost cuprins de setea gloriei. Șăpat din temniță și a folosit libertatea nu pentru a face ghete, ci pentru a face un voiej. S'a urcat mai alaltăieri într'un vagon al trenului din Metz și a plecat în Franța, la Nancy, să cerceteze expoziția ce s'a deschis acolo. Cum a sosit în Nancy, pantofarul și-a pus îndată uniforma de ofițer german de infanterie și s'a dus în parcul expoziției, unde a intrat într'o cafenea... S'a răspândit imediat vestea, că un spion din Germania a cutezat să vină, chiar în uniformă, la Nancy. Un funcționar superior la porunca prefectului din departament a venit să se informeze la „ofițerul” german, care neștiind săracul nici un cuvânt franțuzește, s'a făcut cu totul suspect. Pe urmă a spus, că nu-i ofițer, ci că e *Voigt*, pantofarul. Atunci poliția l-a pofit să-și schimbe toaleta și să se îmbrace în haine civile ori să părăsească Franța.

Cărți și reviste.

Problemele turbării, de prof. Dr. V. Babes, ed. Ac. Rom. Buc. 1905. 14 p. Preț 20 bani.

Biserica ort. română, revistă ecleziastică, a apărut nr. 2 pe Mai 1909 cu materiile următoare: Deschiderea Sf. Sinod. Acte oficiale. Carte Pastorală. Continuarea la explicarea Psalmului 50. Asupra sinodului eparhial ori metropolitan. Datorile omului câtră sine însuși. O carte folositoare. Patriarh. lui Crisostom. Serbarea la sem. central. Modif. legii sf. sinod. Localul său. Conferențe preoțești. Mișcarea în pers. clerical. Donațiuni. — Abonamentul pe an 12 lei în străinătate. A se trimite la: Tipografia Cărilor Bisericești în București.

Sfătuitorul Literar, a apărut nrul pe Iunie 1909 și cuprinde: Învățăminte din viața și domnia lui Cuza Vodă de N. Iorga. Ghiorghiuț, povestire de I. Agărbiceanu. Poporul petrece, poezie după Sally Prudhomme de C. Manolache. Pașcanii, priveliști din țară de N. Iorga. Rugăciune, poezie de G. Rotică. O informație, de A. Cehov, trad. din rusește de Luca Brândză. Cugetări. Năframa, poezie, de C. Dobos. Suirea pe tron a lui Lăpușneanu, notiță de N. Iorga. Școala primară în Bucovina de G. Tofan. Scrisori din exil d'ale lui D. Bolintineanu. Eroul, poezie de I. Pajură. Visita prof. bulgari la Craiova de V. Mihăilescu. Din „Cântecul dragostei”, de Lamartine, poezie trad. de M. Iorgulescu. Fetele lui Conu' Arghire, roman de Irina G. Lecca. Doină de despărțire culeasă de I. Gh. Secară. Fata cea înțeleaptă, poveste de Al. Morariu. Udrște Năsturel, schiță din trecutul culturii românești, de T. Dinu. Notiță despre Ion Brătianu. Cronică literară. — Abonamentul: 6 lei pe an. Red. și administrația în București.

Poșta redacției.

„Rujanul” Viena. Dacă se poate, în numărul viitor. Vă rugăm să continuați.

Amicul în C. Sunt foi, cu cari nu discutăm. Dacă alte ziare naționale își permit acest lux, — e treaba lor.

Apucă-te de spălat
Ca copilul de jucat
Vei spăla cu ușurie
Rufe de murdărie
Săpun „Schicht” de vei întrebuința
Mult năcaz îți vei cruța!

Puterea minunată și intensivă de curățit a
Săpunului Hirsch a lui Schicht

provine din felul unic de construire și din alegerea precaută a materialului!

Săpunul Hirsch a lui Schicht

cruță mâinile, rufe! Te cruță de osteneală și năcaz, cruță și sănătatea! Cruță bani, timp și lucru. 30,000 cor. garanție de curățenie.

[143] 6—8

Un maghiar să bea numai apă minerală ungară.

Societatea pe acții pentru
exploatarea și exportul de

ape minerale ungare

Budapest, V.,
Báthory-utca 5,

aduce în circulație numai apă minerală, naturală ungară.

Prețul unei litre cu schimbul sticlei:

Boldizsár de Borsec, contra suferințelor cronice de stomah
Borsec, fântâna principală, contra gichtului
Kossuth de Borsec, contra anemiei
Matild de Bodok, apă acră alcalică
Baross, contra suferinței de răunchi

Borhegyi, pentru înțepirea urinei
Boholt, apă răcoritoare
Előpatak, contra gâlbănărei
Maria de Rakosul de sus, contra catarului de gât
Hargitaliget, beutură răcoritoare

Horgász, producător de apetit
Káson fântâna principală (Salutaris) cu iod și lithium
Repáti, apă acră
Selters sâciuian, contra suferinței cronice de stomah
Stoika, contra boalei de rinichi

Intrebați medicul D-Voastră și veți auzi, că rezultatul vindecător

al apei naturale minerale

și plăcutul ei gust nu e de comparat cu alte ape gazoase artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare se pot înlocui toate apele vindecătoare din străinătate.

(60) 23—31

Depozite la: I. B. Misselbacher și L. Fuchs în Sibiu.

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor Arhidieceșan sub Nr. 5589/1909 să dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuente adoptarea bisericeii gr. ort. din Săcel protopresbiteratul Săliștei.

Licitațiunea să va ține în școala gr. ort. din loc la 5/18 Iulie a. c. 3 ore. p. m.

Prețul de strigare e 19,063-47 cor. în care să cuprindă tot materialul brut: peatră, cărămidă, var, năsip, ciment, țiglă, lemn, precum și materialul necesar la a-coperirea turnului și a cupolei. Căratul cărămidei, țiglei, varului și a cimentului, dela stațiunea Săliștei, respective de pe teritoriul comunei, îl prestatu parohienii prin concurență publică.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunei vadiu de 5% dela prețul strigarei, oferte închise provăzute cu vadiul prescripș încă se iau în considerare.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a conecede cu lucrarea pe acela dintre întreprinzători, în care va avea mai multă încredere.

Planul, și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitațiune se pot vedea la subsemnatul oficiu protopresbiter al Sibiiului strada Morei Nr. 12.

Săcel, din ședința comitetului parohial ținută la la 31 Martie 1909.

Gligor Dancu **Aron Flucuş** **Ioan Dancu**
președinte. par. — not. al com. episcop.
Văzut: **Ioan Stroia**
[185] 1-3 protopresbiter.

Szám: 1726/1909. [186] 1-2

Pályázati hirdetmény.

Felfüggesztés folytán üresedésben jött riuszadului segél jegyzői állásra oklevés jegyzőt helyettesnek keresek.

Javadalmazás a törvényben megállapított fizetésnek két harmad része megán munkálatokért a vármegyei szaká'yrendeltesben megállapított díjnak.

Pályázók felszerezelt kérvényeiket f. é. június hó 5-ig hozzám adják be.

Nagydisznó, 1909 június 23-án.

Dr. Schuster
f. szolgabíró.

Nr. 568/909. [184] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățăto-rești dela școalele din comunele mai în jos înscrise în protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Turda salar 800 cor. în rate lunare anticipative, cuartir în natură și 20 cor. relut de grădină. Remunerație cinstită pentru conducerea corului bisericesc și alte condiții favorabile pentru eventuale prestări scripturistice.

2. Agărbiciu salar 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc cum și remunerație separată pentru conducerea corului bisericesc.

3. Cristiș salar 600 cor., cuartir și grădină.

4. Gabud salar 600 cor., cuartir și grădină.

5. Hidiș salar 600 cor., cuartir și grădină.

6. Săniacob salar 600 cor., cuartir și grădină.

7. Soponel-de-Câmpie salar 600 cor., cuartir și grădină.

Cu 1 Iulie 1910 salariile din orașul Turda și comuna Agărbiciu se vor întregi din mijloace proprii la suma de 1100 respective 1000 cor., iar în celelalte comune la 1000 cor., conform legii nouă școlare din ajutoare contemplate dela stat.

Cuincuenalele se vor computa dela data introducerii în post. Anii petrecuți la alte școale nu se vor computa la cuin-cuenii.

Cei aleși vor fi datori a instrui și în școala de repetiție, a conduce grădina de pomărit și a cânta în Dumineci și sârbă-tori la utrenie și la sf. liturgie cu elevii. Informațiuni mai detaliate se pot primi dela subscrisul oficiu.

Concurenții să-și înainteze petițiunile concursuale instruite în ordine în termi-nul deschis la acest oficiu și sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbă-toare înainte de alege la biserica spre a face cunoștință cu poporul.

Turda, 6 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiter al gr. or. în în-telegere cu comitetele parohiale concer-nente.

Jovian Murășian
protop.

Redactor responsabil Teodor V. Păcșian.

Răniri

de tot felul trebuie cu îngrijire păzite
contra necurățenilor

căci prin aceasta și cea mai mică rană se poate preface în rană rea și greu vindecabilă. De 40 ani numita alifie muțitoare: alifie de casă de Praga, e un mijloc de legat demn de încredere. Aceași apără rănilor, alina aprinderea și durerile, are efect bun și grăbește vindecarea.

Zilnic expedițiuni postale.
1 Dosă 70 bani. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro Ungare contra trimiterii prin mandat postal a Cor. 3-16 4 Dose, a Cor. 7—10 Dose.

Toate părțile ambalajei poartă marca legală (343) 13-20 de apărare.

Depot general:

B. FRAGNER, furnisor c. și r.
Farmacia „LA VULTURUL NEGRU”,
Praga, Kleinseite 203, Colțul str. Neruda.
Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la
I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farma-ciiști în Budapesta.

Nr. 614/1909 [183] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr. or. din Bobohalma, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Enolumentele împreunate cu acest post sunt cor. 600 din repartiție.

Învățătorul ales va instrua elevii și în cântările bisericești, va conduce și școala de repetițiune.

Cuincuenalele se compusă începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerup la această școală.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform legii în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter al (u. p. Küllővár.) în termenul indicat mai sus.

Concurenții au să se prezinte în comână în vre-o Duminecă spre a se cunoaște cu poporul și a cânta în biserică.

Cetateadebalt, 25 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiter al gr. or. al tractului „Tárnava” în conșelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresb.

Anunț.

Aduc la cunoștința On. public, că mijlocesc acordarea a tot felul de împrumuturi cambiale, hipotecare (pe intabulare) cu obligații etc. la nou înființata bancă culturală „Lumina”; precum și asigurarări după combinațiile cele mai avantajoase. De asemenea cumpărări și vânzări de realități de orice categorie. Dau informațiuni și lămuriri detaliate gratuit pe lângă trimiterea portului postal.

Agentura:

Victor Stoicoviciu
[150] 13— Sibiu, (Jungewaldstr. 2.)

Dela Librăria arhidieceșană, Sibiu, se pot procura următoarele compozițiuni muzicale de **A. Bena**:

Sboar'al nopții negru flutur, pentru voce și pian	1-50
Nu m'abandona, pentau voce și pian	1-50
La faniănă, cor bărbătesc	—80
Haide-ți feciori, cor bărbătesc	—50
La vin, cor bărbătesc	—60
La bere, cor bărbătesc	—60
Imn religios, cor bărbătesc	—50
Toast, cor bărbătesc	—50
Eu mă duc codrul rămâne, cor bărb.	—50
Românul, cor bărbătesc	—50
Serenadă, cor bărbătesc	—50
Suspinaarea, cor bărbătesc	—50
Cântec popular (Mori mândro) c. bărb.	—50
Sum vânător, cor bărbătesc	—50
Era o seară lină, cor bărbătesc	—50
Serenadă, cor mixt	—60
Flori de nufăr, cor bărbătesc	—80
Pre tine te lăudăm, cor mixt	—80
La faniănă, cor mixt	—50

Aviz.

Cancelaria mea advocațială se află din 1 Iulie st. n. 1909 în Strada Cisnădiei Nrul 25 (Casa Dlui Dr. Bielz) în Sibiiu.

Dr. Carol Hann de Hanneheim,
advocat.
(188) 1-2

Baia de cură
Előpatak

are efect deosebit contra suferințelor de stomah, rărunchi, beșica udului, matrice, boale de ficat, splină, gicht și reumatism precum și contra tuturor acelor boale cari se nasc din nervositate.

Cura ce are a se urma cu renumita apă vindecătoare de Előpatak, după statul medical, împreună cu mijloacele de vindecă corăspun-zătoare, aflătoare aci, (băi calde și răci, tratament cu cură de apă, masaje, gimnastică șvediană, mod de trai dietet.) dau un rezultat extraordinar de favorabil.

Saison de scaldă: din 15 Maiu până în 15 Sept. Stațiune de cale ferată: Földvár și Sepi-Szent-György cu circulație efînă și continuă de trăsuri, cuartir, întreținere, efține și elegante. În perioada primă și a doua a sezonului (15 Maiu până în 15 Iunie și 20 August până la 15 Septembrie) e a se solvi jumătatea taxelor pentru cură și muzică, cuartir cu 50%, întreținerea considerabil mai efînă.

Apa minerală Előpatak, care între apele acid carbonice acre olcaloidice cu fier ocupă locul prim, se poate folosi și ca mijloc vindecător de casă și e foarte iubită ca beutură recreatoare și plăcută, atât curată cât și mestecată cu vin. În patrie și în afară se consumă anual mai mult ca un milion sticle.

Se expediază din: Előpatak, totuși se poate că-păta în cele mai multe orașe și case mari de comerciu.

(102) 6-6

Cu prospecte serveste direcțiunea gratuit.

Putere enormă

nu are fiecare om, dar fiecare, care se simte în continuu slab, ostenit și sleit, pe care-l dor mem-brele, care trăește fără curaj și energie, să folosească ocazia, de a face cunoștință cu o recunoscută me-todă de vindecă, prin care poate să-și recâștige puterile sale trupesti și spi-rituale și sănătatea. Cărticaa des-re „Moderna metodă electrică de vinde-cat”, dă deslușiri e-sacte despre trata-mentul nostru.

Dacă nu pute-ți să ne cercetați per-sonal, adresați-Vă nouă în scris cu provo-care la ac astă gazetă și noi Vă vom tri-mite cu plăcere gratuit broșura noastră.

Int. ord. med. **ELECTRO-VITALIZER**
Budapest IV. Károlykört 2. Mezzanin 51.

Ioan Szvetlik, Alsóféhér-kut, serie în 29 Decembrie 1908. M. Stim. Dle Doctor! Imi pare bine că Vă pot comunica că răgăe-lile acre sunt cu totul delăturate. Eu sunt de un temperament foarte vesel și pofta de lucru m'a apucat iară. Mersul imi este mai ușor și mai elastic; cu un cuvânt mă simt în toată privința mult mai bine. Aparatul încă tot îl mai folosesc, funcționează perfect.

Coupon pentru o carte gratuită.

Cătră
Inst. ord. med. **ELECTRO-VITALIZER**
Budapest, Károlykört 2, Mezzanin 51.
Rog trimiteți-mi opul pentru domni și dame:
Tratat despre electro-terapia modernă gratis și franco în plic închis.
Numele:
Adresa:

(172) 4-4

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[13] 16-52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-comandate

(150) 50-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-gura S, au ton mai intens, mai adânc, mai lim-pede, mai plăcut și cu vibraare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Editura și tiparul tipografiei arhidieceșane.